

TOTEUTUSSUUNNITELMA Valmis

Opintojakso	Tuloksellinen liiketoiminta (G8228), 10.0
Toteutus	HLG1521: 2/2015-2016 (11.01.2016 - 27.05.2016)
Tyyppi	LIIKETOIMINTA- JA YRITTÄJYYSSOSAAMISEN KEHITTÄMINEN (R013)
Ryhmät	Ensisijainen: HLG215SN Muut:
Projektissa mukana	
Luennoitsijat	Mika Hentunen
Osallistujamäärät	Minimi: 40 Maksimi:
Ilmoittautumisaika	30.11.2015 08:00 - 07.12.2015
Pääsääntöinen toteutusajankohta	Päiväaikaan arkisin
Soveltuvuus	Vaihto-opiskelijoille: Ei Vapaasti valittaviin: Kyllä Avoimen opisk: Kyllä Soveltuu virtuaali-AMK:n opintoihin: Ei
Opettajat	Hentunen Mika (Vastuupettaja)
Kampus	Laurea Otaniemi
Pääsääntöinen toteutuspaikka	Kampuksella
Toteutustapa	Optimatoteutus/opiskelijaryhmä Kieli: suomi Virtuaalisuus: 0 op T&k-integraatio: 0 op
Toteutusluokka	
Painoalat	Opiskelijayrittäjyys
Arviointi viimeistään	17.06.2016 Suoritusmateriaalin arkistointi päättyy: 23.06.2017
Tenttipäivät	Varsinainen: viikolla 20 Uusinnat: 09.06.2016
Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa	Opiskelija osaa • arvioida yrityksen kannattavuutta ja sisäisen laskennan merkitystä yrityksen päätöksenteon tukena. • lukea ja analysoida tuloslaskelmaa, tasetta ja kassavirtalaskelmaa. • hyödyntää yrityksen perustamiseen ja toimintaan liittyvää lainsäädäntöä.
Edeltävät opinnot	
Keskeinen sisältö	Laskentatoimen merkitys yrittöstoiminnassaKatetuottolaskentaBudjetointiKustannuslaskentaKirjanpidon perusteetTilinpäätösanalyysi
Oppimateriaali	https://laurus.amkit.fi/vwebv/holdingsInfo?searchId=281&recCount=50&recPointer=28&bibId=6 / Raija Jormakka, Kaija Koivusalo, Jaana Lappalainen, Mervi Niskanen.Luvut 1-4 ja 6-9 soveltuvien osin (luentojen mukaan)
Arviointikriteerit ja arviointimenetelmät	Yksilötehtävät (katetuottolaskenta, budjetointi, kustannuslaskenta, kirjanpidon perusteet) 35 % kokonaispisteistäRyhmätehtävä (tilinpäätösanalyysi) 25 % kokonaispisteistäTentti 40 % kokonaispisteistäOpintojakson hyväksymiseen tarvitaan 33,3 %kokonaispisteistä (arvosana 1), ja 92,5 %kokonaispisteistä vastaa arvosanaa 5. Muut arvosanat lasketaan lineaarisesti näiden välillä pyöristäen lähimpään kokonaislukuun.Tentistä annetaan erillinen arvosana ja yksilö- ja ryhmätehtävistä erillinen arvosana. Koko opintojakson läpäisy ja arvosana arvioidaan kuitenkin kokonaispisteiden perusteella, ei erillisten arvosanojen perusteella.Hylätyn tentin voi uusia kahdesti ennakoon ilmoitettuna yleisinä tenttipäivinä. Yksilötehtäviä ja ryhmätehtäviä ei voi uusia.
Opiskelijan työmäärän jakautuminen	Lähiopetus 55 hLaskuharjoitukset 105 hRyhmätyö 80 hTentti ja siihen valmistautuminen 25 hIlmoittautuminen, sivustoon tutustuminen ja palautteen anto 5 h
Muut toteutusjärjestelyt	

Oppimistapahtumat

Pvm	Klo	H	Aihe	Sisältö	Tila	Opettajat
12.01.2016		2	Aloit	Opintojakson esittelyReaali- ja rahavirta ja kolme erilaista markkinaaLyhyt- ja		

TOTEUTUSSUUNNITELMA Valmis

				pitkäaikaiset tuotannon tekijätArvonlisäys		
13.01.2016		2	Laskentatoimi (yleistä), kirjanpito	Sisäinen ja ulkoinen laskentatoimiLaskentatoimen tiedon käyttäjätYhdenkertainen ja kahdenkertainen kirjanpitoKirjanpito velvollisuusKirjaussäännöt: Raha- ja saatavatilit, PääomatilitKassatiliharjoitusKahdenkertaisen kirjanpidon harjoitus osat 1 ja 2		
18.01.2016		2	Meno- ja tulotilit, tilinpäätös	Kirjaussääntöjä: menotilit ja tulotilitLyhytvaikutteiset menotilit ja pitkävaikutteiset menotilitTulostili ja tasetiliTilinpäätöksen tekeminen käytännössäKahdenkertaisen kirjanpidon harjoitus loppuun astiKirjanpitoesimerkki s 48-55 ensimmäinen tilikausi ja tilinpäätös.	Tietokone luokka 119.1B	
01.02.2016			Tilinavaus, poistot ja varaston kirjaus	Esimerkki kirjan s. 48-55: toisen tilikauden tilinavaus, liiketapahtumien kirjaus ja tilinpäätösPysyvien vastaavien hankintamenojen käsittely (opetusmateriaalista).Poistotavat: tasapoisto ja menojäätöspoistoEsimerkki kaluston poistosta 25 % menojäätöspoistolla (valkotalulla)Harjoitus T10 (Kunto Polkunen): Tilinavaus, liiketapahtumien kirjaus, avustavat tilinpäätösviennit (kaluston poisto, varaston kirjaus) ja tilinpäätös.		
08.02.2016			Kirjanpito harjoitusArvonlisävero	Harjoitus: Jouko JärviArvonlisäveroDemo: Arvonlisäveron kirjaus ja tilitys arvonlisäverovelvollisilla (ei kuulu koalueeseen)		
15.02.2016			Virallinen tuloslaskelma ja tase. Katetuottolaskennan tilinpäätös viralliseen perusteet	Virallinen tuloslaskelma ja tasekaavaPlus- ja miinuskäytännöt (esitetty vain taululla)Tuntitehtävä: Jouko Järven tilinpäätös viralliseen kaavaanKatetuottolaskennan perusteet: Lineaariset/progressiiviset/degressiiviset mukut, kokonais/yksikkökustannukset mukuista ja kikuista,kokonaiskustannukset ja kokonaiskustannukset/suorite (kokonaisyksikkökustannukset)Katetuottolaskennan harjoituksia 1 (tehtävät 1 ja 2 ensi kerralla tehtävä 3 sekä tulosten pyöristys)		
17.02.2016		2	LH 1 ratkaisu. Kokonaiskustannuskuvaaja ja kannattavuuskuvia	Lasku harjoitus 1 (kirjanpito)TulostiliTaloushallinnon raportit kirjanpito-ohjelmalla tehtynä: pääkirja, päiväkirja sekä tuloslaskelma ja tase (tutustuttiin esimerkkeihin Optimassa)Katetuottolaskennan		

TOTEUTUSSUUNNITELMA Valmis

				esimerkkejä 1 tehtävä 3: Kolme ratkaisutapaa (yhtälönratkaisu, päättely/hinnoittelukertoimen käyttö sekä Excelin Tavoitteen haku (Goal Seek)Kriittisen pisteen ja varmuusmarginaalin (euroina) selvittäminen graafisesti kannattavuuskuviosta.Katetuottolaskennan peruskaavat (kalvosarjasta, tulevat kaavakokoelmaan joka jaetaan kokeen mukana kuten muutkin peruskaavat)Laskutehtävä: ratkaise KT, KTP, KRP, VM ja VMP kun kikut ovat 1000 ja muket 50/suorite ja myyntimäärä (suoritemäärä) 3000. (esitettiin taululla, ei näy Optimassa)		
23.02.2016		2	Vaihtoehtoislaskennan esimerkki lounasravintolan katetuottolaskennasta (tehtiin luennolla, Kapasiteetti, ratkaisu Optimassa)Katetuottolaskennan vaihtoehtoislaskelmia (tehtiin tunnilla, toimintasuhde ja -aste. ratkaisu Optimassa)Kapasiteetti, osittaissopeutus (teho, määrä, aika) ja kokonaissopeutus. Osittaissopeutus työpanoksella.Toimintasuhde ja toiminta-aste.			
29.02.2016			Katetuottolaskennan Katetarve	KT- jatkolaskuja (Optimassa)Tehtävät 9 ja 10 kirjan sivu 164 (tuntitehtävä, joka palautettiin Optimaan ja oikea ratkaisu näkyy Optimassa tehtävän palauttaneille)Tehtävät 1 ja 2 kirjan sivu 161 (tuntitehtävä, joka palautettiin Optimaan ja oikea ratkaisu näkyy Optimassa tehtävän palauttaneille)	119.1B	
15.03.2016			Erilliskate- ja hinnoittelulaskuja T2b, T3Case: Ukkohallan Budjetointi/yleistämät matkailukeskusBudjetoinnin perusteita: Pääbudjetit ja osabudjetit.Mikä ero on tuloslaskelman tuloilla ja kassaanmaksuilla?Mikä ero on tuloslaskelman menoilla ja kassastamaksuilla?			
23.03.2016		2		PääbudjetitKassavirtalaskelman rakenneHarjoitus: Pau's Wrapping Paper tulobudjetit, kassabudjetit ja tase-ennusteet maanantaista perjantaihin (toisen viikon maanantain tehtävänanto on näkyvillä ja se tehdään yhdessä seuraavalla kerralla).	119.1B	
30.03.2016		2	LH2. Osa- ja pääbudjetit.	Laskuharjoitus 2 ratkaisuEsimerkki: Pääbudjettien kokoaminen osabudjeteistaT1 s. 183 kassabudjetti ja tulobudjetti. Tase-ennusteen teko		

TOTEUTUSSUUNNITELMA Valmis

				mietittäväksi seuraavalle kerralle.		
04.04.2016			Budjetointiharjoitus ja toteumavertailu	T3 s. 183-184T3 s. 184 + lisäesimerkit plus- ja miinussäännöistä sekä budjetin seurannasta indeksillä.Seuraavalla kerralla lisäesimerkki (Leenan laukkuputiikki)		
06.04.2016		2	Budjetointimenetelmä ja Budjetointiharjoitus	Budjetointimenetelmät ja niiden edut ja tehokkuudet.Tulosbudjetin laadinta aikaisemman tuloslaskelman perusteella (Leenan laukkuputiikki, T3 s. 184 ratkaisun lopussa oleva lisätehtävä)Lisäharjoitus budjetoinnista.		
11.04.2016		2	Kustannuslaskennan perusteet	Välilliset ja välittömät kustannukset. Suoritteet.Peruskouluaterian kustannuslaskenta suoritteillejakolaskennalla.Palvelukeskuksen aamu- ja iltapalojen, lounaiden ja päivällisten kustannuslaskenta suoritteille ekvivalenssilaskennalla.Lisäyslaskenta: Valmistusarvo VA, Omakustannusarvo OKA, veroton myyntihinta ja verollinen myyntihinta (listahinta).Esimerkki lisäyslaskennasta.		
14.04.2016		2	Kustannuslaskenta	Valmistusyritysten kustannuslaskentaaMarkkinointiyrityksen kustannuslaskentaaPalveluyrityksen kustannuslaskentaa	119.1B	
20.04.2016		2	LH 3 ratkaisu. Kustannuslaskenta	Laskuharjoitus 3 (budjetointi) ratkaisu.Lisäesimerkki Palveluyrityksen kustannuslaskentaan (asianajotoimisto)Tehtävät 2-4 kirjan (vuoden 2009 painos) sivuilta 217-218		
26.04.2016		2	Kustannuslaskennan tehtäviä	Hinnointelu ja alennusvaratTehtävä ekvivalenssilaskennastaTehtävä valmistusyrityksen kustannuslaskennastaTehtävä 5 sivu 218	119.1B	
27.04.2016		2	Toimintolaskenta Tilinpäätösanalyysi	Taululle tehty T6 sivulta 218Toimintolaskennan esittely (pääpiirteissään)Tilinpäätösanalyysin esittelyTuntiryhmätehtävä: Bembölen kahvituvan tilinpäätösanalyysi	119.1B	
02.05.2016		2	Opinnäytetyöesityksen rahoitus ja arvonmääritys	Opinnäytetyöesityksiä (Trang Luu, Bui Xuan Duong)Tilinpäätösanalyysin osa-alueiden sisältöKonkurssi ja z-lukuYrityksen rahoitus omalla ja vieraalla pääomalla sekä kassavirrallaYrityksen arvon määrittämisen eri tavatVihamieliset ja ystävällismieliset yrityskaupat		
04.05.2016		2	Laskuharjoitus 4 vastaukset	Laskuharjoitus 4 vastauksetOpintojakson materiaalien ja sisällön lyhyt kertausPalaute opintojaksosta		